

2013. - Вип. 36. - С. 353-361.

Методологічні основи менеджменту: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.textreferat.com/referat-16791-12.html>. – Назва з екрану.

УДК 658.51

ВИРОБНИЧИЙ ПРОЦЕС ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

М. М. Мельницький

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: uv@nuing.edu.ua*

Будь-яке підприємство, незалежно від сфери та виду господарської діяльності слід розглядати як соціально-економічну систему (СЕС), в рамках якої відбувається перетворення наявних ресурсів в економічно або соціально значимі результати. Найбільш узагальнений та широко представлений в навчальній та науковій літературі підхід до класифікації видів господарської діяльності передбачає існування виробничого, комерційного, фінансового та посередницького підприємництва, між яким прослідковується ряд відмінностей, пов'язаних з підходами до організації та реалізації процесів, спрямованих на отримання кінцевого результату. Очевидним, за результатами порівняння згаданих вище видів господарської діяльності є висновок про те, що найбільш складним, з точки зору трансформації ресурсів у кінцевий результат є виробниче підприємство, яке передбачає організацію виробничого процесу. Його головну особливість, на наш погляд, слід пов'язувати з тим, що будь-який виробничий процес передбачає досягнення кінцевого результату (виробництво продукції чи послуги) шляхом реалізації певної сукупності дій людей на предмети праці за допомогою засобів праці.

Зважаючи на оригінальне трактування поняття «об'єкт управління (ОУ)» як «...ланка, елемент, сукупність елементів, що керуються системою управління (СУ)» [1,с.101], приходимо до висновку, що виробничий процес – це специфічний ОУ вищого рівня, який поєднує такі уніфіковані елементи – ОУ нижчого рівня, як люди, матеріальні та фінансові ресурси, технології та технічні засоби, а також процеси їх залучення та використання. Проміжним і таким, що потребує особливої уваги з боку СУ, структурним елементом виробничого процесу є виробнича операція. Кількістю операцій, на виконання яких залучені відповідні ресурси, в тому числі людські, головним чином, визначається складність процесу виробництва.

Відомим фахівцем в області вивчення економічної конкуренції, професором Гарвардської школи бізнесу Майклом Портером встановлено, що ключовим фактором формування цінності виконання бізнес-процесів є збалансованість виробничих процесів та їх ефективність [2]. В найширшому розумінні ефективна господарська діяльність – це перевищення результату (ефекту) над витратами, що забезпечили його отримання. Що стосується

виробничого процесу, то головним критерієм його ефективності слід, на нашу думку, ідентифікувати показник тривалості виробничого циклу, скорочення якого дозволяє виготовляти більше продукції (послуг) за одиницю часу, ефективніше використовувати залучені ресурси. Таким чином, розглядаючи виробничий процес в якості ОУ, слід наголосити на необхідності досягнення СУ високого рівня ефективності за результатами керуючого впливу.

Автором роботи [3] за результатами теоретичного обґрунтування якості системи управління СЕС зроблено висновок про те, що якість та ефективність перебувають у постійній функціональній залежності. Це означає, що, з одного боку, неефективне виробництво (виробничий процес) не може забезпечити ріст якості, а з іншого, ефективність – це функція якості, результат її досягнення на всіх етапах процесу виробництва. Враховуючи результати вище наведених наукових досліджень та власні узагальнення, приходимо до висновку, що обов'язковою умовою гарантування ефективності виробничого процесу має стати забезпечення його якості, насамперед, інструментами впливу СУ на ОУ.

Незважаючи на розповсюдженість досліджень якості у сучасних вітчизняних та зарубіжних наукових джерелах, слід констатувати, що головним дослідником цієї проблематики залишається американський вчений Демінг Вільям Едвардс [4, 5, 6]. З точки зору ідентифікації виробничого процесу як ОУ якістю, заслуговує на увагу розроблена вченим програма, концепція якої передбачає, що основа якості продукції – це якість праці та якісний менеджмент. Серед трьох основних положень програми найбільш актуальним, зважаючи на мету даного дослідження, є наступне: «Змінити або покращити виробничий процес можуть тільки систематичні заходи, застосовувані керівництвом, а не стихійна ініціатива окремих працівників» [3, с.13]. Не заперечуючи подальших висновків та пропозицій Е. Демінга стосовно реалізації процесів управління якістю, пропонуємо акцентувати увагу на ключовому, на наш погляд, понятті «систематичні заходи», розглядаючи їх як постійні та узгоджені дії СУ якістю на ОУ, спрямовані на досягнення високої якості кінцевого результату. При цьому, узгоджувати та систематизувати дії з управління якістю необхідно в рамках виконання окремих виробничих операцій таким чином, щоб вимоги та результати якості кожного структурного елемента як ОУ були однакові. За нашим припущенням, яке потребує подальших наукових досліджень, такий підхід дозволить досягти максимального значення збалансованості виробничого процесу, шляхом застосування скоординованих дій СУ на ОУ з метою гарантування його якості та ефективності.

Список використаних джерел:

- Устенко А. О. Система управління підприємством. Вісник Прикарпатського університету. Економіка. 2014. Випуск X. С. 96-103.
- Porter, M. E. (1985). *The Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. NY: Free Press.
- Лала О.М. Оцінка якості системи управління підприємством:

Монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. 165 с.

Deming W. E. Out of the Crisis. – Cambridge, MA 02139: MIT Press, 1986. – 507 S.

Deming W. E. Quality, productivity, and competitive position. – Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology, Center for Advanced Engineering Study, 1982. – 373 S.

Deming W. E. The best of Deming / McCoy R. E. – Knoxville, Tenn.: SPC, 1994. – 180 S.

УДК: 338.512:622.32

ДОСЛІДЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ВИДОБУТКУ НАФТИ І ГАЗУ

І. М. Метешоп

Івано-Франківський національний університет нафти і газу

e-mail: metoshop07@ukr.net

Як відомо від розвитку нафтогазової промисловості залежить і розвиток усіх інших галузей України, добробут нашої держави та її економічна безпека. Нарощення виробничих потужностей і розвиток видобувних підприємств напряму пов'язаний із ефективним управлінням витратами, від яких залежить основний фінансовий результат діяльності підприємств. Тому дослідження собівартості видобутку вуглеводнів є актуальним в умовах сьогодення.

Питанням собівартості видобутку нафти і газу надається значна увага переважно з боку політиків та практиків. Зокрема, поширені тези переважно стосуються формування цін на газ, основою яких є собівартість видобутку вуглеводнів. Це зокрема заяви голови НАК «Нафтогазу» А. Коболєва, голови "Укргазвидобування" О. Прохоренка, генерального директора ТОВ «Ньюфолк НКЦ» А. Закревського, у яких лише зазначаються кінцеві значення цих витрат із декларуванням причин їх збільшення, що не підтверджено жодними розрахунками. Однак з боку науковців кількість результатів досліджень є незначні, через відсутність вичерпної інформації щодо питань її формування. Зокрема окремі аспекти розглянуто у статтях Михайлів І. Р., Витвицького Я. С., Петрунчак І. М., Кафки С. М., Перезової І. В.

Окрім того значення, що декларується політиками, практиками та науковцями суттєво відрізняються. Тому метою даного дослідження є аналіз собівартості видобутку вуглеводнів задля пошуку резервів її зниження і пропозицій щодо підвищення прибутковості нафтогазовидобувних підприємств.

Першочергово було проведено аналіз динаміки витрат за економічними елементами ПАТ «Укргазвидобування» [1].

Тут спостерігається нестабільна динаміка, а саме різке зростання до 2017 року на 355% і зниження на 25,7% у 2018 році порівняно із 2017 роком.